

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrdesetne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Za oznanila se plačuje Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Prihodnji popis ljudij.

Uže konec tega meseca, zadnjega decembra tekočega leta, bode občni popis ljudij v Avstriji, ali splošno štenje ljudstva. Mi smo uže enkrat opominjali velike politične važnosti tega popisa ali štenja tudi za naš slovenski narod, a zdaj ko se tist čas uže tako zelo bliža, menimo, da se mora zopet in sicer vsa pozornost slovenskih narodnjakov na to reč obuditi.

Ta popis bode namreč pokazal, koliko je našega naroda v Avstriji, koliko je nas Slovencev. Naši sovražniki, nemškutarji, Nemci in Lahi, bodo v tej stvari kjer bodo le mogli, hoteli nas kaj postrizati, da bi nas bilo le menj naštetih. Zategadelj so tudi dosegli, da se nij naravnost beseda „narodnost“ postavila v rubriko o popisu, temuč „jezik, ki ga navadno družina govori“ — ali „umgangssprache“. To so storili iz dobrega preudarka, ker Slovenci dozdej niso svojih slovenskih šol imeli, pa da zna in govori mnogo naših rojakov nemški ali laški jezik. Kateri Slovenec torej tuj jezik zna in govori, hoteli ga bodo vpisati v rubriko „umgangssprache“ kot tujca, Nemca ali Laha. Rubrika „umgangssprache“ namesto „narodnosti“ je prava in premišljena past, v katero naj bi se kak „narejen“ ali psevd-Nemec ujel. Zdej se pač izgovarjajo še, da „umgangssprache“ ne pomeni nič drugega, nego to, kar pove po besedi. Ali potlej, kačar bode enkrat popis pri kraju in dovršen, prepričani smo, da bodo vse ljudi k pravim Nemcem štel, kateri bodo zapisali, da nemški govoré.

Zato je treba paziti. Zato je treba, da vsak v svojem krogu ljudi podučí, da svojo slovensko narodnost vpišejo, če tudi včasí še drug jezik govoré v hiši. Slovenci smo zavoljo svojega jezika zmirom premehki in predobri. Če nas devet Slovencev skupaj sedi, pa pride k nam deseti človek, ki je Nemec, pa bomo njemu za ljubo in v prijaznost začeli nemški govoriti. Zavoljo tega pa nijmo še Nemci. Ravno tako se naši, zlasti omikani, kaj radi — le pregosto — ženijo z Nemkami in potlej s tako žensko le nemški govoré, ker ta drugega ne zna, a možje so preslabi, da bi jo naš in svoj jezik naučiti se prisilili. Zarad ženske pa nij še cel tvoj rod nemški postal, ali vsaj ne bi imel!

Da nas bodo zlasti v mestih in ob mejah nekoliko prikrajšali in obstrigli, to znamo. Ali dolžnost naša je, da storimo vse zoper to, da ohranimo vse, kar se ohraniti dá. To pa moramo le s tem, da ljudi podučimo in opozorimo, za kaj gre, ter da pazimo, da nas ne bodo politični narodni nasprotniki nikjer golju-

fali, kjer mi zabraniti moremo. O tem slovensko novinarstvo ne sme molčati.

Lep izgled pred očmi imejmo, kako drugi narode v tem oziru uže delajo. Nemško-liberalni poslanci so na Dunaji izdali knjižico z naslovom „die volkszählung am 31. december 1880“, katero v tisoč in tisoč eksemplarih razširjajo, samo, da bi se več nemških podpisov v rubriki „umgangssprache“ dobilo. „Neues Wiener Tagblatt“ pa celo nesramno terja, da se vsi Slovane in drugorodci na Dunaji zapišejo za Nemce, ali „umgangssprache deutsch“, češ, da se na Dunaji le nemški govori. Isto tako podučuje „Deutsche Zeitung“ Nemce. Pa tudi slovanski listi, zlasti češki, podučujejo svoje ljudstvo. Torej Slovenci ne zaostanimo, pa ne pustimo, da bi tujci naše domačine krivo „podučili“, našemu narodu na škodo.

Za slovensko uradovanje duhovnov

se je v zadnji številki „Slovenskega Gospodarja“ zopet hvalevredno energično oglašil Konjiški dekan g. dr. Ulaga, kateri „zastran slovenskega uradovanja v župnijskih in dekanijskih pisarnicah“ tako-le piše:

„Slavno c. kr. predsedništvo deželne vlade v Gradcu je na migljaj visokega ministerstva notranjih zadev s sklepom od 19. okt. t. l. na našo prošnjo odgovorilo, da je p. n. prošnjikom na voljo dano, svoje zahtevanje po dotičnem škofijskem ordinarijatu visokej vladi na znanje dati. Vsled tega je odposlana bila dné 18. nov. ponovljena prošnja do visokega ministerstva notranjih zadev in sicer po preč. ordinarijatu.

„Naj razglasimo razloge, s katerimi je stvar v prošnji do preč. ordinarijata podprta. Zahtevanje udov pastir. konferencije v Konjicah dné 20. jul. t. l. je prvič iz političnega stališča celo pravilno in tudi času primerno, ker se visoka vlada ne more ustavljati upeljanju slov. jezika v šole in urade, kajti ima v svojem programu zagotovilo, da bode narodom pravična.

„Gotovo je drugič, da se mora katoliška cerkev najbolj varovati napake, da bi kje iz prevelike prijenljivosti do nemškutarske stranke v deželi žalila narodne pravice, ker dela to razkačenost ne le pri omikanih Slovencih, nego tudi pri bolj priprostih ljudeh, ki uže dobro vedó, da slovensko ljudstvo ne more v omiki ni za stopinjo naprej priti, ako ne dobi skoro narodnih šol in popolnih pravic v vseh uradnih.

„Naše zahtevanje je tretjič tudi iz cerkvenega stališča pravično in pravilno. Priča temu so sami sv. oča, papež Leon XIII. Vprašajmo le, zakaj so neki sv. oča prav v sedanjih časih svojo preimenitno okrožnico od 30. septembra vsemu katoliškemu svetu razglasili? Uzrok temu poudarjajo sv. Oča sami,

ker so se po njih besedah v teku časa državne razmere v onih straneh sveta spremenile. Ljubezljivo oko namestnika Kristusovega gleda na velike premembe na balkanskem poluotoku, ki pa še nijso do konca prišle. Kako da se bo vse obrnilo, ne more denes nihče povedati. Zgodovina preteklih časov pa uči, da se je le modrosti in milej skrbi papežev zahvaliti, da se nij katoliška cerkev v južnih deželah uže davno v razkolništvu potopila. To še posebno jasno spričuje zgodba slovanskih apostolov, sv. Cirila in Metoda.

„Malodušne, vladoželjne, nemškim željam služeče pokveke obrekujejo in ovajajo sv. moža v Rimu; apostolska stolica pa ne odstopi od krščanskih načel, ter potrdi slovanski bogoslužbeni red in se ve da tudi rabo slovanskega jezika v vseh službenih razmerah mej sv. škofom Metodijem in njegovo slovensko čredo. — In papež Leon še posebno poudarja, kako močno da so mu pri srci katoliške občine južnih Slovanov, ki jih želi po tesnej zvezi z rimsko stolico obvarovati vseh skušnjav nesrečnega razkolništva.

„To vse spodbuja kaj močno katoliške Slované k ljubezni in udanosti do poglavarja sv. katoliške cerkve in more tudi pri razkolnikih ljubezen in zaupanje do sv. katoliške cerkve obuditi ter z božjo pomočjo zaželenemu cerkvenemu zjedinenju pot pripraviti. Sv. oča so z okrožnico prav glasno vsemu svetu oznanili, da so nemški hujskalci, ki so se celo drznili sv. Metodija krivoverstva ovajati, prav krivično delali, da je pa sv. Metodij celo prav imel, ko se je mej Slovani njih narodnega jezika posluževal, da jih je bolj podučil in njih vsestranskej omiki trdno podlogodal. Zatorej si pa tudi pravični nemški zgodovinar dr. Al. Huber ne more kaj, da ne bi resnice spoznal, rekoč: „Le kogar narodna strankarska strast slepi, more Metodiju in temu, kar je dognal, odreči priznanje, ki ga najde pri slovanskih narodih. Sv. cerkev ga je postavila (v počeščenje) na altar, njegovih nasprotnikov pa nobeden poleg njega ne stoji.“

„Če torej terjamo, naj bi se pri nas začelo v narodnem jeziku uradovati, ne terjamo ničesar drugega nego isto stvar, katero je rimska stolica odobrila v onih časih, ko je germanska stranka hotela ponemčiti Slované. Zatorej pa upamo, da ne dobimo prošnje nazaj s tem, da ne bo iz tega nič!“

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 4. decembra.

Tudi češki listi so nezadovoljni zaradi tega, ker vlada Taaffejeva nij izpolnila nobene v državnem zboru sklenjenih resolucij. „Narodni

listi" pravijo, da baron Conrad nij boljši prijatelj češkim šolam, kakor je bil Stremayr. — "Politiki" pa se piše z Dunaja: Ker se v času, ko je imel državni zbor počitnice, glede izvršenja ravnopravnosti po šolah na Češkem, Moravskem, Šlezijem, Kranjskem itd., nij nič storilo in se na dotične resolucije v proračunu za leto 1881 nij nič oziralo, pričakovati je zato, da se varuje parlamentna avtoritet, od cele desnice energičnih korakov.

V drugej seji **državnega zbora** se danje sesije je predložil grof Taaffe načrt zakona gledé zidanja železnice od Sjenice v Sarajevo, trgovinski minister pa trgovinsko pogodbo s Španijo. Za zidanje železnice po bosenskej dolini posodilo bi se Bosni in Hercegovini 3.831.000 gld. Proračun za l. 1881 se je izročil budgetnemu odseku, ki je imel petek dopoldne svojo prvo sejo.

Pravosodni minister se bode v državnem zboru baje interpeliral gledé znanih proganjaj sodnikov, notarjev in časopisja, kolikor jih spada pod graško deželno nad sodnijo.

Nemški nacionalci avstrijskega državnega zbora agitirajo mej soboj, da bi ne glasovali za to, da bi se ministerstvu Taaffejevemu dovolilo pobiranje davkov v prvem četrtletju 1881 in da ne bi smelo izdati 14 milijonov zlate rente, kajti, pravijo, ko bi oni za to glasovali, izrekli bi zaupanje zdanjemu ministerstvu.

Vnanje države.

Knez črnogorski je poslal poveljniku združenega evropskega brodovja lastnoročno pismo, v katerem se zahvaljuje evropskemu brodovju za pomoč. Črnogorska okupacijska armada se bode razpustila ter bode ostalo v Ulcinji 1500 mož. Vsi Črnogorci, ki stanujó ob albanskej meji, dobili so puške, ki se od zadaj nabijajo. V Ulcinji se je odprla črnogorska poštna in telegrafska postaja.

Kaj bode zdaj, ko je Ulcinj predan Črnogorcem, z **evropskim brodovjem**? Anglija baje predlaga, da, ako se ladije razidejo, da odplujejo v luke, katere si bodo jedna drugej naznanile, ali pa naj bi po črtah križale, katere bodo vsem ladijam znane, tako, da bi se dejanski ne razšlo evropsko brodovje. Rusija je baje takoj sprejela ta predlog. Nemčija in Francija pa sta ta predlog odbili.

Najnovejši telegram poroča z Dunaja o tem 3. decembra: „Pol. Corr.“ javlja, da je denes vice-admiral Seymour naznanil razpustitve združene flote. Britanska eskadre gre jutri v Malto, Francoska v Toulon.

Na razne interpelacije o vnanjej politiki je zopet govoril v **francoskej** zbornici vnanji minister Saint Hilaire, ter dejal, da bode konec tega tedna predložil zbornici vsa pisma gledé Črnogore, v štirinajstih dneh pa pisma Grško zadevajoča. Nadalje je rekel, da zdanja francoska vlada hoče mir in tudi demonstracija z evropskim brodovjem je bil samo moralichen pritisk. Najboljše jamstvo za vzdržanje miru je obstanek evropskega koncerta, in Evropa je prosila Grško, naj ne prične vojne. — Potem pa je zbornica vladi izjavila zaupnico.

Angleški poslanik v Carigradu, Göschen, je pozvan od vlane v London, da osobno poroča o še nerešenih vprašanjih in da dobi novih instrukcij. Göschen odpotuje 8. dan t. m. v London.

Iz Berlina se piše liberalnemu dunajskemu časniku: Ščuvanje (mej nemškim narodom) **zoper Jude** traje vedno dalje. Judovsko vprašanje je na Nemškem ostro, nevarno postalo. Vladno časopisje to judovsko proganjanje še podpira.

V Berlinu so študentje na univerzi profesorja Lassona (krščenega juda), ker je ondan govoril zoper preganjanje judov, javno napali, zmerjali in ga prisilili, da je moral svoje predavanje ustaviti.

Na **Irskem** se vrše še nadalje poljedeljski ali „agrarni umori“. Nedavno je bil v New-Pallasu v grofovini Limerick ustreljen neki sodnijski sluga, ki je imel izgnati necega tacega najemnika, ki nij plačal najemščine. Sodnijam in v obče oblastnijam tudi najubojnejši ljudje niti za denar nehejo delati.

Dopisi.

Z Dunaja 3. dec. [Izv. dop.] Včeraj je tukaj začel izhajati novi dnevnik „Tribüne“, ki bode pisal v smislu avtonomistične stranke. Uredujeta ga Skreyšovsky in Penneke, prvi znani talentirani žurnalist, le na slabem glasu zaradi grdega obnašanja proti vodjem češke narodne stranke. Denarna sredstva daje „Länderbank“ in teh bode mnogo treba, če se boče list vzdržati in konkurencu delati judovskim velicim žurnalom. Naj ga pri nas naroče po društvih in javnih lokalih.

„Wiener Allgemeine Zeitung“, Plener-Herbstov organ, ki je lani začela izhajati na podlogi kapitala 300 000 gold., je požrla vso to velikansko svoto v teku jednega leta. „Presse“ in „Deutsche Zeitung“ imata take deficite, da njiju življenje le na niti visi.

„Länderbank“ je iz početka mislila pokupiti akcije „Neue Freie Presse“, katerih večina, namreč za 1½ milijon goldinarjev je neprodana ležala pri „Anglobanki“. A to se jej nij posrečilo, ker je nemško judovska klika vse sile proti temu napela in končno dosegla, da je Rothschild teh 1½ milijon goldinarjev vložil pri „Anglobanki“ ter akcije sprejel. Sicer pa bi tudi nakup teh akcij „Länderbanki“ le malo pomagal bil, ker bi gotovo sedanjí vodje „N. Fr. Pr.“ še tist dan začeli drug list izdajati. „Tribüne“ izhaja dvakrat na dan v formatu „Vaterlanda“ in veljá samo 4 gold. 50 kr. za četrt leta s pošto vred, je tedaj najcenejši dunajski dnevnik.

S Krasa 30. novembra. [Izv. dop.] Kaj to pomenja? Tako sem sam sebe vprašal, čitajoč, da tržaški gospod Depretis letos Kraševce izredno pogostoma materijalno podpira, in posebno Komence, katere je v nekolikih mesecih štirikrat zaporedoma z zdatnimi darovi osrečil. Res čudna zdela se mi je ta prikazen — znajočemu, da so Komenci prav letos razen vina dovolj žita in vsega družega živeža več pridelali kot v nobedenem letu dolge prejšnje neplodne dobe, v kateri se vladi od podpore Kraševcev še sanjalo nij.

Nekdo, kateremu sem te svoje pomisleke razodel, odgovoril mi je odkritosrčno, da je g. okrajni glavar v Sežani omenjene podpore Komencem priskrbel iz hvaležnosti za podeljeno mu častno občanstvo.

Ker pa je znano, da se tudi za najčistejše svrhe odločena darila po nekaterih organih lahko za strankarske namene uporabljati dajo — nasmejaj sem se zgoraj odgovarjajočemu ter ga opomnil na stari pregovor: Timeo Danaos et dona ferentes!

In glej! že nekoliko dnij potem je „Suča“ svojim čitateljem naznanila ukaz c. kr. okrajnega glavarja v Sežani, vsled katerega se ima v ljudske šole na Krasu podučevanje v nemškem jeziku uvesti, in — kar me je najbolj iznenadilo — da sta krajni Komenski in Sežanski šolski svet temu zloglasnemu ukazu iz lastne inicijative povod dala. — O, žalostna nam majka!

Resnično ponosen sme biti tržaški g. namestnik na vseh svojega potovanja po Krasu in opravičen sme vsklikniti: veni, vidi, vici!

Toda to njegovo zmoglost nima nikakršne zdrave in stalne podlage, kajti tisti svetovalci, ki so se seje udeležili, v kateri je vpeljanje nemščine v naše ljudske šole skleneno bilo, so samo sebe zastopali in nikakor ne značajnih, neodvisnih in z zdravim umom obdarjenih Kraševcev. To bodo videli! — Kraševce je sicer materijalne podpore

vedno potreben in tudi hvaležno sprejme, kar mu Njegovo Veličanstvo blagodušno podari, vendar dobro vé, da večji del sodeželanov, ki so morda zaradi znanja nemškega ali drugih jezikov po velikem trudu kakšni mestni strežaji, uradski služabniki ali celo uradniki postalí, večkrat slabše živi, kot umni kmet, in on sprevidi tudi, da podučevanje v raznih jezikih — ki uže samo na sebi učence v napredovanji koristnejših — vitalnih — znanostih ovira, le polovičarstvo rodi, katerega se na Primorskem pri vseh stanovih na kupe nahaja; zategadelj želi on pošten, delaven in na podlagi svojega materinskega jezika izobražen Slovenec ostati; on ne prodaja svojih prirojenih svetih pravic za nobene denarje in še menj se zmeni za Bismarka in protestantizem, ki sta neizogibljiva Korolarija ponemčevanja, ampak hoče svojej milej domovini, svojemu priljubljenemu cesarju in svojej veri do smrti zvest biti.

Na podlagi tu navedenega nadejam se torej, da bodeta Sežanski in Komenski krajní šolski svet svoj ves Kras sramoteči sklep o posilnem podučevanju v nemškem jeziku preklicala in namesto tega sklenila mladino o tem podučevati: kako se ima ostudnemu — žalí Bog! po slovenskih deželah uže celo razširjenemu servilizmu v okom priti?

Iz Trsta 2. dec. [Izv. dop.] Nov nemšk časnik in sicer dnevnik „Triester Tagblatt“ bode tukaj zagledal 9. t. m. beli dan. List ne bode „verfassungstreu“, v vulgarnem smislu, to je: ne bode imel židovskega značaja, kakor „Triester Ztg.“, ampak bode, kakor obeta njegov program, spravljiv in pomirljiv. Dó bode grbasta in pojudena tetka „Triesterica“ mnogo izgubila, to se razume ob sebi. Sodelavci lista, katerih značaj nam je znan, so porok, da bode list dober. V novem „tržaškem Tagblattu“ se ne bode nemčurska ljubljanska gnojnica raztekala, ne bode se boril list za oslovo senco „deutsch-krajnerjev“ tudi ne bode priporočal nemškega „schulvereina“, ampak on bode prijazen sedanjí vladi in narodom, ki svoboda ljubijo.

Kako je v Trstu pri odvetniškej komori se slovenščino, naj navedem mal faktum, kateri se je te dni pripetil. Prišel je neki Vipavec v Trst z listom, naveden na tukajšnjo odvetniško komoro, da bi mu dali jednega odvetnika. Ker je bil dotični list slovenski pisan, ga je vodja odvetniške komore zavrnili se surovimi besedami, da ne sprejme nikakršne slovenske pisave (della linguagio schiavo). Romal je spet v Vipavo, da mu je tamošnja sodnija nemško klavzulo naredila in pritislila pečat. Vračaje se v Trst, ga je zopet galantní vodja odvetnikov zavrnili, da kaj nosijo to „ščavarijo“ ali švabarijo v Trst, da tukaj se morale laščina sprejemati in tako dalje. Čudno je pri tej odvetniškej komori, kjer vendar tudi sede Slovenci namreč dr. Bizjak, Olivo in drugi zmožni v komori!

Kar se tiče dr. Bizjaka ga poznamo, da je Slovenec, toda tak, ki le od daleč gleda boj Slovencev za svoje pravice. Da bi se pa kot mož poprijel v resnici naše in svoje stvari, tega ne, strah pred lahoni mu je prehud. Dr. Olivo pa je oni gospod, za katerega je politično društvo „Edinost“ pri ministerstvu p. g. Nabergoju vloženej peticiji prosilo, da je iz Ajdovščine v Trst kot notar prišel, ker je zmožen slovenščine. Takrat se je največ na to ozir jemalo v prošnji: „Edini notar slovenščine zmožen.“ Denes pa svojo

Vabilo na naročbo „Slovenskega Pravnika“.

Med letom 1881. nameravam izdajati pravosloven list:

„SLOVENSKI PRAVNIK“

in vabim vse, katerim je pravoslovje in širjenje tega znanstva na serci, da me v tem podvzetji krepko podpirajo.

Štejem si v sveto dolžnost, na ta način v svojem delokrogu za povzdigo svojega naroda delovati, ter vsem slovenskim juristom priliko dati, da se v ta namen z menoj združijo, ter tako pravno zavest med ljudstvom budijo in zaupanje na zakon in neomahljivo njegovo moč utrjujejo.

Ine listovo je uže tudi njegov program. „Slovenski Pravek“ pečal se bode jedino le s pravom, ter prinašal članke o pravnih tvarinah, pravnih vprašanjih in o pravnih potrebah. Razglaševal bode v prvi vrsti tudi rarsodbe civilnega in kazenskega sodnika; prinašal najnovejše zakone in viših oblastnij določbe, ter skušal ustrezati pravnim potrebam vseh stanov.

„Slovenski Pravek“ bode zagovarjal terjatev, da naj se slovenski jezik kolikor mogoče vpelje v javno uradovanje. Ker toliko je jasno uže sedaj, da se uradovanju slovenskemu ne bode moč izogniti, in da je vpeljava tega uradovanja le vprašanje časa. Vsakdo objektivno mislečih pa mora pritrditi, da se s slovenskim uradovanjem pravna zavest med narodom pokrepi in zakonov vpljiv pomnoži. In če bode sodnija, ki drži tehtnico pravice nad ljudstvom, v ljudskem jeziku govorila, bode to le povišalo njeno veljavo.

Ker pa sem prepričan, da so sodnije od nekđaj pravno znanstvo podpirale, in širjenje tega znanstva med narodom pospeševale, obračam se še posebno do slavnih in visokih sodnijskih oblastnij, da moj list v svojo prijaznost sprejeti blagovolijo.

Sodelavci se ne bodo tehtali po političnem mišljenji in sprejemali se bodo tudi nemški spisi, katere potem uredništvo na slovensko preloži.

Končno naznanjam, da bode list izhajal vsakega meseca petnajsti dan v zvezkih, po 2 poli navadne osmerke obsežni.

„Slovenski Pravek“ stane:

za vse leto	4 gld.
za pol leta	2 „
za četvrt leta	1 „

Naročnina naj se pošilja uredništvu „Slovenskega Pravnika“, v Ljubljani, v frančiškanskih ulicah, št. 16. Pod to adreso naj se pošiljajo tudi spisi.

Domoljube slovenske prosim, da bi se z naročili oglašili vsaj do 1. januarja 1881, ker se lista ne bode tiskalo dosti več, nego toliko iztisov, kolikor bode naročnikov.

V LJUBLJANI 1. decembra 1880.

Dr. Alfonz Mosché,

odvetnik.

nehvaležnost s tem plačuje, da se še za Slovence niti ne zmeni.

Iz Zemuna na srbskeji meji 29. nov. [Izv. dop.] Vesela vest, da se počne železnica od Budimpešte do Beograda, kakor tudi 450 kilometrov dolga in jako lepa srbska železnica graditi, bila je, skoraj bi rekel, ne samo v Avstro-Ogerskeji, ampak celo v inozemstvu pri industrijalnih in trgovskih ljudeh z velikim veseljem sprejeta. Pa žalibog, mnogo in premnogo ljudij bodi si radi nevednosti ali radi lehkomiselnosti, manjše vrste podvzetnikov, rokodelcev, kakor tudi prostih delavcev teklo je od vseh strani v Zemun in Beograd, kakor da bi pač vsak prvi bil ali ne zamudil sebi primernega posla, ne da se popred prepriča, kaj da se bode letos delalo. Ker je magjarska vlada, kakor znano, za to leto samo nekoliko oddelkov, koji dalje časa za izgotavljenje potrebujejo, podvzetnikom izgotoviti dala, kar za toliko ljudij, ki so tukaj uže po več mesecev na delo čakali, v nikakem primerji ne stoji, postali so torej radi konkurencije tukajšnji podvzetniki popolnem oceruhi, in plača je tako majhena, da najbolji delavec ne more več kakor 60 do 80 kr. na dan služiti, a na tisoči golih in brez vse pomoči tu prebivajočih delavcev je brez vsacega dela, ter stradajo, da se Bogu usmili, in niti odpotovati radi pomanjkanja ne morejo. Zviti Srbi odlagajo z uzrokom, dokler se trgovinska pogodba mej Avstro-Ogersko in Srbijo ne sklopi, z zidanjem železnice, in čul sem od jako odličnih in veljavnih Srbov, ki so se javno izrazili, da hočejo rajši vse pretrpeti, kakor pa železnico zidati, dokler se za Srbijo primerno ugodna trgovinska pogodba ne sklopi. Ta stvar se sedaj uže dosti dolgo zavlačka, in v najboljšem slučaju nij nikakega upanja, da se pred spomladjo počne srbska železnica zidati.

Dobro je torej, da se nevedni ljudje, kateri ne čitajo, kaj se tu doli godi, podučijo in svarijo, da naj nikar ne hodijo poprej v te kraje dela iskati, dokler se ne počne cela magjarska proga, kakor tudi srbska železnica zidati, kajti uže je tukaj na tisoči stradajočih siromakov brez vsega dela in vsake človeške pomoči Bogu na milost, dokler se delo počne. Da bode potem za še toliko delavcev dosti dela in tudi plača primerno lepa, to je gotovo, akoravno ne taka kakor v Bosni mej okupacijo. Potrpite torej slovenski delavci, kateri želite semkaj priti, še nekoliko mesecev, kajti srečne se smete šteti, da ste še doma. Kadar bode čas, bode se vam tudi v naših slovenskih novinah z veseljem naznanilo, da vas je treba. Ne zamerite, prosim, mojemu svetu, kajti jaz rojak vam te vrstice iz prepičanja pišem. Iv. S.

Domače stvari.

— (V ljubljanskeji čitalnici), v dvorani, deli denes predpoludnem odbor gospij obleko ubogim šolskim otrokom. Dobrotnikom in prijateljem otrok je vstop prost.

— (Miklavžev večer) priredi drevi „Sokol“ v čitalnici. Ko se program zvrši bode svirala gledališka godba pod vodstvom gosp. Majerja.

— (Ribiško društvo) za Kranjsko se je 1. dec. tukaj ustanovilo in vladi pravila v potrjenje predložilo.

— (G. Lenčovšek), vikar v Ptuiju, je izdal staro cerkveno božično pesen z notami. Cena 2 kr. za iztis, a 100 iztisov se dobi za 1 gld. 50 kž.

— („Slovenskega literarnega društva na Dunaji“) odbor ima društveno zborovanje 7. decembra o 1/2 8. uri zvečer v „Kaisers Rest. zur hl. Dreifaltigkeit (III. Ungargasse 21.)

— (Občina Rečiška) v Savinskeji dolini je okrožnej sodniji celjskeji naznanila, da bo zanaprej le slovenske vloge določila. Živila!

— (Poštni hlapec ubit.) Iz Središča na slovenskem Štajerskem se nam piše dne 2. dec.: Denes zjutraj ob 5. uri so lopovi četrte ure od Varaždinskega mosta na velikeji cesti poštnega hlapca peljavšega v Čakovec, s sekirami ubili. Jeden udarec dobil je zadaj na vrat in jednega v glavo. Konja so z vozom odpeljali v stran v neko grabo, kjer so voz strli. Dobili niso denarja, ker v vozu nij drugzega bilo, nego jedna vrv in rogožar (ceker). Radi tega je ubožec moral življenje dati! Omenjeni hlapec je vozil uže od leta 1842 pošto, tedaj 38 let, in sedaj, ko bi ob novem letu pokojnino dobil, moral je umreti. Razbojnikov še niso dobili.

— (V Ložnici pri Slovenskem Gradcu) je šel posestnik Franc Odovnik vinjen leč na krmo s fajfo v zobeh. Kmalu se vname ogenj. Poslopje je zgorelo s posestnikom vred.

— (Posestniku gosp. Gartnerju v Selnici) so tatje iz hiše ukradli 2 kožuha, hlače, perilo, lisičjih kož i. t. d. v vrednosti 310 gold.

— (Oroženi tolovaji) so v Starem vrhu mariborskega okraja vlomili pri Antonu Ledinku. Izkočili so uže sodič vina iz kleti, ko jih Ledinkov sin Janez začne s puško poditi. Toda tolovaji se ga lotijo in hudo ranijo v desnico s strelom iz revolverja. Drugo rano je dobil v lice. Tolovaji so zbežali.

Telegram „Slovenskemu Narodu“.

Dunaj 4. decembra. Grof Hohenwart je v državnem zboru interpeliral vlado zaradi slabega gospodarskega stanja kmetkega stanja in o sredstvih, s katerimi bi se dalo temu pomagati.

Nasvet Wurmbrandov (naj se nemški jezik za državni jezik proglasi) in nasvet Herbstov (debata o jezikoveji naredbi za Češko) bila sta izročena posebnemu odseku.

Postava o davku žganjetočarjev je bila v drugem branji sprejeta.

Razne vesti.

* (Cela vas zgorela.) Iz Lvova se telegrafira 3. dec.: Rusinska vas Krinocija blizu Lvova je nocoj čisto vsa pogorela. Skode je za 70.000 gold.

* (V luži utonil) je kmet Gašpar Jalšić iz Trnave na Hrvatskem. Božjast ga je vrgla v lužo in nij si mogel pomagati.

* (Napad v štacuni.) V Pešti sta 2. dec. ob belem dnevi dva mesarska pomagača napala zlatarja Kirnerja v njegoveji štacuni in ga hotela zadaviti, da bi ga oropala. Komaj se jima je ubranil. Jeden napadovalcev je ušel, drugzega so prijeli policisti, ki so zraven prišli.

* (Velikanski požar.) Iz Neapelja se 1. decembra telegrafira, da je tam zgorela velika fabrika za tobak in cigare. Škode je za več milijonov! Tudi je nekoliko ljudij pri požaru ranjenih bilo.

* (Samomor v gostilnici.) Na Dunaji se je v nekeji gostilni v Schottengasse mlad 18 let star mladenič z revolverjem ustrelil v navzočnosti natakarejev. Pri njem nijso nič našli razen nekaj uže odprtih tujih pisem.

* (Na lov zoper leve) so šli te dni z Dunaja v Afriko knez Mihael Esterházy, knez Lichtenstein in grof Palfy. Na tem lovu

ostanejo tri mesece. Sobjo imajo jednega zdravnika.

* (Velikanska pravda.) V Rimu se prične te dni pravda zoper celo roparsko družalo, obsezaajočo 25 mož, z otoka Sardinije. Okolo 400 prič je povabljenih, ter bode tožba baje nad tri mesece trajala.

* (Divjaki.) Poročali smo uže, da so na Salomonskih otokih divjaki umorili več angleških pomorščakov z ladije „Sandfly“. Pomorščaki so ravno merili pobježje, ko jih divjaki nenadoma napadejo ter pobijejo 5 pomorščakov in poveljnika, a šesti pomorščak se je rešil in plaval na svojo ladijo. Uradno se poroča, da so Angleži potem požgali celo vas, iz katere so bili morilci, trupla svojih nesrečnih tovarišev pa so vzeli sobjo.

* (Učitelj tat.) „Linzers Tagespost“ piše: Nadučitelj Wernstein in njegova zapravljava žena sta učila 13 letno učenko Schmiedt — krasti. Pa ne samo to sta jo učila, pregovarjala sta tudi druge šolarice, da so doma kradle raznih stvari kakor jajca, maslo, špeh, drva, slamo in da so to nosile učitelju. Prej omenjena deklica Schmied se je enkrat branila iti krast h peku, zato jej je Wernstein žugal z revolverjem. Od te deklice je izvedela nazadnje sodnija o tatinskeji učiteljskeji rodbini, ki pride zdaj pred porotnike. — To se je godilo v kulturnih Nemcih, ne pri nas „surovih“ Slovencih.

* (Pogozdovanje na Ruskem.) Po gubernijah Voroneškeji, Jekaterinodarskeji, Kirskeji, Poltavskeji, Rjazonskeji, Saratovskeji, Tamborskeji. Tuli in Herionskeji narodili so Rusi od leta 1874 sem, po Besarabiji, Kijevu, Podoliji in Harkovu od leta 1875 10.669 desjatin (desjatina = 109 hektara) novih gozdov, za pogozdovanje so pa pripravili 3632 desjatin zemljišča. Stroški pa znašajo, 387.147 rubljev.

* (Napredek industrije v Rusiji.) „Times“ prinašajo koncem oktobra sledeče poročilo iz Odesa: Uže večkrat poročali so inostranski listi, da vvažajo Rusi uže žita. Sedaj pa začenjajo vvažati, kakor se nam zdi, tudi volne: tu sem je prišla ladija „Alba“ iz „Port Elizabeth“ s kapske naselbine in je pripeljala 915 bal volne. Po železnici jo pošljejo v Harkov, kjer jo bodo prali, in od ondó v Moskvo. Isti kupec dobi v kratkem še 1500 bal volne s Kapa. Važno je to, ker je to prva volna pripeljana na Rusko in „Alba“ prva ladija priplula iz južne Afrike v Odeso. Kar se tiče prve vesti, ne zdi se nam verjetna, ker je poslala Rusija še leta 1878 42.285.489 pudov žita v inostrane zemlje. Druga vest, je pa dobra za Rusko, ker kaže, da znajo porabiti volno za prejo in tkanje sami, da jim nij treba kupovati sukna več na tujem.

* (Zagrebečani in biskup Strossmayer.) O priliki potresa v Zagrebu je škof Strossmayer izdal pastirski list, v katerem naglašja posebno narodno stran zagrebske nesreče ter zahteva od svojega duhovenstva, naj se dejanski udeležuje prenovljenja zagrebskega mesta kot središča hrvatskega narodnega in literarnega življenja. Strossmayer želi, da bi Zagreb pokazal zopet veselo lice ter zahteva od hrvatskih velikašev, ki navadno zapuščajo po zimi Zagreb, naj se tesneje oklenejo svojih rojakov ter naj stalno bivajo v Zagrebu. Biskup Strossmayer je dal unesrečenim 500 gld., a prosí duhovenstvo, naj samo žrtvuje in nabira darov za unesrečence.

Listnica uredništva: Dopisniku z Dolenjskega: O dotičnem listu mi principijalno brez silne potrebe ne sprejemamo nobenih dopisov v uredniški del. Izvolite nam torej kratko dopisavati o družnih nepolemičnih stvareh, vselej ustrežete. — G. H. v P. Ponudba nam ugodna, prosimo. — G. A. Ž. v P. Listek pride na vrsto. Hvala. Dopis o oneji stvari pa bi se utegnil pri necih napačno razlagati, zato je bolje, da ga ne natisnemo. Iskustvo nas tako uči.

Umrlj so v Ljubljani:

2. decembra: Janez Berndt, ključničarski pomočnik, 24 let, na sv. Petra cesti št. 62, za pokaženjem krvi. — Neža Berlan, dekla, 30 let, v Prečnih ulicah št. 4, za pokaženjem potrebnih organov.

3. decembra: Edvard Črne, krojačev sin, 3 leta, v Krakovskih ulicah št. 35.

V deželneji bolnici:

1. decembra: Barbara Zupan, gostija, 70 let, za pnevmonijo. — Neža Jerina, gostija, 73 let, za miasmom.

2. decembra: Anton Laskarini, železniški čuvaj,
35 let.

Denašnjemu listu je priloženo: Vabilo
na naročbo „Slovenskega Pravnika“.

Dunajska borza 4. decembra.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	72	gld.	50	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	73	"	55	"
Zlata rente . . .	87	"	05	"
1860 drž. posojilo . . .	131	"	25	"
Akcije narodne banke . . .	827	"	—	"
Kreditne akcije . . .	287	"	10	"
London . . .	117	"	60	"
Srebro . . .	—	"	—	"
Napol. . .	9	"	36	"
C. kr. cekini . . .	5	"	54	"
Državne marke . . .	58	"	—	"

Kovač in ključaničar

potrebujeta

dobrih mehov,

kajti

čas je denar,

in oboje si lahko prihrani, če kupi pri meni dobro
konstruiran in za 50% cenejši meh, kakor po tujih
tvornicah. — Cenik in uradno potrjena spričevala
pošljem zastonj in poštine prosto. — Priporočam
tudi dobro izkušene stroje za slanino rezati, s
katerimi se dobro in hitro reže.

Sé spoštovanjem

Matija Zupan,

(611—2) v Kropi na Gorenjskem.

Zaloga vina.

Podpisani udano naznanja p. n. občinstvu, gg.
gostilnarjem in čestitemu duhovenstvu, da ima v
Spodnji Šiški v Chiadeševji hiši zalogo

dobrega bizeljskega in dolenjskega vina,

katero prodaja po želji od jednega vedra višje.
Zagotavlja se poštena postrežba. Za obilna naročila
prosi udani

Ivan Hafner,

(618—1) trgovec z vinom.

Gostilnarjem!

Lepa in frišna

čeva

na debelo in drobno prodajejo se prav
po ceni

pri Kožarji

v Krakovem št. 8.

Tu se kupujejo tudi zajčje kože
in od druge divjačine. (519—16)

F. Hlavka.

Odvetniški kandidat,

kateri je blizu 5 let v veliki advokatski pisarni
kot samostalen vodja in koncipient blizu Dunaja
služboval, želi v domovino se vrniti in išče službe
kot koncipient pri gg. odvetnikih in beležnikih
na Kranjskem, Štajarskem ali Koroškem. Adresa se
izve v administraciji „Slovenskega Naroda“. (609—4)

CHIOCOCA-LIQUEUR.

(Liquor Chiococae fortificans.)

Znanstveno preiskano, poskušeno in priporočeno od odli-
njakov kot izvrstno, popolnem neškodljivo

ZDRAVILO,

osebito za hitro in prijetno

oživljenje,

vzbujenje, ojačenje opešane in potrte

možke moči,

okrepljenje živcev in njih prožljivosti, iznenade-
jajoče v svojem oživljajočem, navdušujočem ter
vzbujajočem uplivanju. Ob jednem je splošni eliksir
posebno zoper slabo prebavljenost, neslast do jedi,
katar v želodcu, krč, ščipanje, zoper nagnjenje k
blevanju, zgago, drisko, glavobol, bledico in
zlatenico, zoper gih, revmatizem in zlato žilo.
Ako se rabi ta Chiococa-liqueur, odpravi se vsako tako sta-
nje hitro in gotovo in ker se odstrani, more dotičnik tudi
visoko in krepko starost doživeti, zato naj bi bil v vsakem
gospodinjstvu. Po okusu presega najfinješe namizne likere.
V razgled so položena nestevilna priznavajoča ter zahvalna
pisma visokih avtoritet o izvrstnosti tega Chiococa-
liqueura. Cena jedne izvirne botelje z natančnim navo-
dilom za rabo v šest jezikih 3 gld. a. v.; zavoj in pošta 20 kr.

Glavna zaloga, kjer se izdeluje in od
(567—5) koder se razpošilja:

D. C. CHIODE, lekar „zum Schutzengel“ in pris. c. kr.
sodnijski kemik, Wien, Währing, Herrngasse Nr. 26,
(kateri naj se pošiljajo vsa pismena naročila), ter v vseh
dobrih lekarnah po Avstriji in drugod.

Tujci.

3. decembra:

Pri Slonu: Devetak
iz Toimna. — Himmel-
blau iz Dunaja. — Mohr
iz Kočevja.

Pri Malici: Glauber
iz Dunaja. — Zuckerman
iz Prage. — Heiser. R. ess
iz Dunaja. — Lederer iz
Gradca. — Baumgarten,
Schupfer iz Dunaja.

Pri bavarskem dvo-
ru: Mistro iz Italije.

Tržne cene

v Ljubljani 4. decembra t. l.

Pšenica hektoliter 9 gld. 26 kr. — reč 6 gld.
83 kr.; — ječmen 4 gld. 71 kr.; — oves 2 gld. 92
kr.; — ajda 5 gld. 34 kr.; — pros 5 gld. 20 kr.;
— koruza 6 gld. 40 kr.; — krompir 100 kilogramov
2 gld. 46 kr.; — fižol hektoliter 8 gld. 50 kr.; masla
kilogram — gld. 86 kr.; mast — gld. 74 kr.; — špeh
frišen — gld. 62 kr.; špeh poven — gld. 70 kr.;
— jajce po 2¹/₂ kr.; — mleka liter 8 kr.; — govednine
kilogram 56 kr.; — teletnina 48 kr.; — svinjsko
meso 44 kr.; — sena 100 kilogramov 2 gld. 40 kr.;
— slame 1 gld. 78 kr.; — drva trda 4 kv. metrov
6 gld. 20 kr.; — mehka 4 gld. 50 kr.

Trgovina z železom.

ŠTEFAN NAGY

v Ljubljani.

Premeščenje.

Jemljem si čast uljudno naznanjati, da sem
svojo trgovino z železom preložil iz prejšnje Stro-
jeve v hišo gosp. Karla Galeta, na mestnem
trgu št. 2, poleg magistrata.

Zahvaljevajoč se svojim p. n. naročnikom za
zaupanje dozdam mi izkazano, prosim še za daljna
naročila ter se priporočam udano

Štefan Nagy,
na mestnem trgu št. 2, poleg magistrata.

Za gospe!

Glycerinino milo, tekoče,

nedosegljivo v tem, da se dobi
mehka, tanka, bela koža, 1 skle-
nica 40 kr.

Glycerin-Crème,

posebno vapošno, ako ustnice ali
koža na rokah poka, 1 sklenica
30 kr.

Glycerin-Sargov,

najfinejši, 1 sklenica 10 kr.

Prodaje in razpošilja proti poštenu povzetju

G. PICCOLI,

lekar „pri angelu“,

v Ljubljani, na dunajske cesti.

Toilette-Honig-Glycer.-Seife,

Sargovo, 1 kos 30 kr.

Damen-Powder,

z dišavo, bel in rdečkast, v zavo-
jih po 10 kr., 1 škatla 40 kr.

Anaterinova ustna voda,

izdeluje G. Piccoli, 1 sklenica 60 kr.

Anaterinova štupa za zobe,

izdeluje G. Piccoli, 1 sklenica 40 kr.

(490—9)

„AVSTRIJA“,

vzajemno zavarovalno društvo na človeško življenje

na DUNAJI,

ustanovljena leta 1860,

zavaruje na človeško življenje po najnižjih tarifah in po
raznih načinih: da izplača zavarovani znesek po smrti zavarovanceve,
kadarkoli se primeri, ali kadar doseže zavarovane določeno starost
(otrokom doto) itd. itd. — Plačuje se celo, pol, četrtletno ali tudi me-
sečno. Za male krajevarje vsakdo lahko svojim primerno
veliko svoto zagotovi.

Tarife in pojasnila, tudi pismeno, dajemo brezplačno.

Nadzorništvo „AVSTRIJE“ v Ljubljani:

Ign. Valentinčič,

nadzornik.

(269—7)

Pisarna: sv. Petra cesta št. 73 nova.

M. NEUMANN-ov

etablissement gospodskega oblačila,

v Ljubljani, Slonove ulice h. št. 11,

priporoča

Zimske suknje od gld. 14.— višje.

Menčikove od tkanine 18.—

„ „ „ „ „ 13.—

Sako od lodna 5.—

Zimske hlače 5.—

Velika izber deških in otročjih oblek

jako v ceno.

Najnovejše za gospe:

ogrinjala-mantoux-paletot

ima

(591—4)

M. NEUMANN,

v Ljubljani, Slonove ulice h. št. 11.